

fenntarthato@civilizacio.hu

Február 4.: 1992-ben Samuel Epstein orvosprofesszor (szül. 1926) hatvanöt tudóstársával együtt levélben megírta az amerikai kongresszusnak: „Elvesztjük a rák elleni háborút.” Annak a 20 éves évfordulóján írtak, hogy Nixon meghirdette a rák elleni háborút; mérhetetlen összegeket költöttek gyógyszerkutatásra, de nem sokat foglalkoztak a rák okával, a környezetszennyezéssel és a rákkeltő anyagokkal, mert ez gazdasági érdekeket sértene. Epstein fogyasztóvédelmi könyvet írt a rákkeltő termékekről. Alternatív Nobel-díjat kapott 1998-ban.

Február 13.: 1973-ban Alekszandr Iszajevics Szolzsenyicin orosz író (szül. 1918 nov. 12., irodalmi Nobel-díj: 1970) a Gulag szigetecsoport c. regényének (a szovjet láger- és börtönvilágról szól, ahol ő maga is nyolc évet raboskodott) külföldi megjelenítése miatt megfosztották állampolgárságától és kiutasították a Szovjetunióból.

Február 15.: 404-ben Innocent pápa Victriciushoz, Rouen püspökéhez (aki maga is katonaság-megtagadó volt, és majdnem kivégezték) írt levelében megerősíti: „Aki megkeresztelkedés után a hadsereghez tartozott, nem fogadható be a klérusba.”

Február 17.: 1600-ban Giordano Bruno domonkos rendi papot (szül. 1548) 8 év vizsgálat és börtön után, eretnokség vádjával, írsaival együtt máglyán elégették Rómában.

Február 22.: 1528-ban e napon Augsburgból négyszáz fegyveres lovast küldtek ki, hogy vadászanak az erőszakmentességet valló keresztény csoportokra. Naponta 4-6, néha tíz kivégzés is volt: a hitvallókat tárgyalás nélkül máglyán elégették, az uralkodó vallást elfogadókat kegyelmesen lefejezték, a nőket vízbe fojtották.

Február 25.: 1536-ban Jakob Huttert sok kínzás után máglyán elégették Innsbruckban. Várandós feleségét Brandzellben a püspökségen tartották fogva, de szállítás közben meg tudott szökni, két évvel később fogták el és végezték ki. (Róla neveztek el üldözőik az erőszakmentes keresztények egyik áramlatát Hutterieknek. Mindent túléltek, sokfelé menekültek, Erdélyben és a Felvidéken is voltak falvaik, ma Észak-Amerikában élnek sok kis önálló faluban, vagyonközösségekben. www.bruderhof.org)

Február 27.: 1767-ben a spanyol király parancsot adott a kb. százéves paraguayi jezsuita redukciók megszállására, mert a spanyol nagybirtokosoktól megszökve az indián rab-szolgák ezekbe özönlöttek megkeresztelkedni. Harminc telepen kb. 150 ezer indián élt jólétben és békében. A pápa és a jezsuita generális nem szállt szembe a királyi parancsal, mert az azzal fenyegetődött, hogy az egész spanyol világbirodalomban betiltja a jezsuita rendet. (Érdemes elolvasni Robert Bolt A misszió c. regényét, ill. megnézni a belőle készült, azonos című filmet. Fritz Hochwälder A szent kísérlet c. drámája is erről szól.)

1933-ban e napon zárták koncentrációs táborba Carl von Ossietzky pacifista újságíró (szül. 1889. okt. 3.), ahol súlyosan megbetegedett. Katonaként élte át az első világháborút, ezért pacifista lett, a Weltbühne főszerkesztőjeként küzdött a német katonai szellem ellen. 1931-ben hazaárulásért másfél év börtönre ítélték, kiszabadulása után pedig hamarosan jött a koncentrációs tábor. 1935-ben Béke Nobel-díjat kapott, de nem engedték, hogy átvegye. Szanatóriumi házi őrizetben halt meg 1938. május 4-én.

* * *

Március 1.: 1917-ben Babits Mihály háborúellenes verse, a Fortissimo miatt elkobozták a Nyugat március elsején megjelenését, és istenkáromlás vádjával eljárás indítottak ellene. Babitsot már 1915-ben hecckampányban hazafiatlansággal és erkölcstelenséggel vádolta a sajtó Játszottam a kezével c. verse miatt. Alkalmatlannak minősítették a tanári pályára, eltávolították a gimnáziumból. A vers „bűnös” befe-

jező sorai: „...nagyobb örömmel ontanám kis ujjáért a csobogó vért, / mint száz királyért, lobogóért!”

1989-ben kiszabadult az utolsó 73 rab katonaság-megtagadó, legtöbbjük a Jehova Tanúi Gyülekezetből volt, a katolikus Bokorból pedig már csak Lukács István.

Március 2.: 1817-ben született Arany János (†1882. okt. 22.). „Ezelőtt a háborúban / Nem követtek semmi elvet, / Az erősebb a gyengétől / Amit elvehetett, elvett. / Most nem úgy van. A világot / Értekezlet igazgatja: / S az erősebb ha mi csínyt tesz, / Összeül és – helybehagyja” (Civilizáció; 1877 után).

Március 8.: 1995-ben elindult az Oroszországi Katonanyák Bizottsága (CSMR) békemenete, és a hadvezetés minden tiltása ellenére a hó végére Csecsenföldre ért. 1989-ben 300 anya fogott össze, hamarosan 50 regionális csoportjuk lett, 7 ezer szökevénynek és katonaság-megtagadónak segítettek, 180 ezer halasztást értek el egyetemi tanulmányok érdekében. Küzdenek a hadkötelezettség megszüntetéséért. IPB Béke-díjat kaptak 1995-ben, Alternatív Nobel-díjat 2000-ben. Béke Nobel-díjra jelölték őket 1996-ban.

Március 10.: 1987-ben az ENSZ a katonaság-megtagadást az emberi jogok közé sorolta. Húszéves civil mozgalmi munka gyümölcse volt, 1967-ben indítottak közös kampányt az IPB, az AI, a WRI, a Kvékerek és a Service Civil International. (A kampány során 1983-ban az ENSZ felmérte a katonaság-megtagadók helyzetét az egész világon, és Magyarországnál külön kiemelték őket, hogy 3 katolikus van börtönben.)

Március 15.: 1942-ben a világháború alatti legnagyobb háborúellenes tüntetés volt Budapesten a Petőfi-szobornál. A rendőrség szétverte, letartóztatások és bírói ítéletek követték.

Március 16.: 1940-ben halt meg Selma Lagerlöf svéd író-nő (a Nils Holgersson szerzője, szül. 1858. nov. 20.). Irodalmi Nobel-díjat kapott 1909-ben. Ő volt a Svéd Akadémia első női tagja. Küzdött a hadkötelezettség ellen.

Március 20.: A hatalomhoz közel álló halálbrigádok 1980-ban az oltárnál lökték le Oscar Arnulfo Romerót, San Salvador érsekét, a szegények szószólóját.

Március 23.: 1858-ban született Ludwig Quidde német történész (†1941. március 6.). 1894-ben perbe fogták II. Vilmos elleni gúnyirata miatt. 1924-ben kizárták a birodalmi gyűlésből, mert tiltakozott a titkos katonai előkészületek ellen. IPB vezetőségi tag volt. Béke Nobel-díjat kapott 1927-ben.

1921-ben Hollandiában, kvéker kezdeményezésre megalakult a War Resisters' International (WRI, Háborúnak Ellenállók Nemzetközi Szervezete). Első titkára, Herbert Runham Brown két és fél évet ült Angliában katonaság-megtagadásért. 1944 decemberében a németek pacifista szórólapok terjesztéséért kivégezték a holland titkárt. wri-irg.org

1949-ben Görögországban kivégezték George Orphanidist és John Tsourakis katonaság-megtagadókat.

Március 26.: 1916-ban Babits a Nyugat zeneakadémiai matinéján felolvasta újabb nagy háborúellenes versét: „...ércfal-pait a tigró diadalnak / nem tisztelem én, / sem az önkény pokol-malmát: / mert rejtek élet száz szele, március / friss vörizgalma nem tűri géphalált / zengeni...; inkább / szerelmet, embert, életeket, / meg nem alvadt fúrge vért...” (Húsvét előtt).

Március 29.: 1890-ben született Csapody Vera botanikus, festőművész (†1985. nov. 6.). 13 ezer növényt festett le.

1990-ben kezdődött a Zöld Szív Ifjúsági Természetvédő Mozgalom. www.c3.hu/~zsziv

1993-ban meggyilkolták az osztrákok szent Num tavát az orosz olajipar környezetpusztításától védő Prokopij Szopocsin helyi képviselőt.

Március 31.: 1990-ben volt a Háló (magyar katolikus kis-közösségek hálózata) első találkozója. www.halobog.hu

Válogatás a Simonyi Gyula által szerkesztett, napi e-mailben kapható Bocs.hu Magazinból